

בסוגיה שלנו מופיע כלל מופלא - "הנח להם לישראל אם אין נביאים הן בני נביאים הם". פירוש הכלל הוא שעם ישראל, גם אם אין לו הכוונה מדויקת למה צריך לעשות במקרה ספציפי, יודע לפעול על פי אינטואיציה של מסורת.

גם אם אין נבואה שאומרת ש100% כך צריך לעשות, יש תחושת בטן של בני נביאים. הכלל הזה משמש אותנו גם לסוגיות הלכתיות- בגדול אפשר להגיד שכל מקום שיש ספק כיצד לנהוג, יש לנהוג כמנהג העם.

השאלה הגדולה של 'כיצד אנחנו צריכים להתנהל כחברה?' מעסיקה את העולם כבר אלפי שנים. אפלטון חיבר את הספר 'המדינה' וכבר בו הוא מתעסק בשאלות של פילוסופיה פוליטית. הדמוקרטיה, שיטת הממשל השולטת כיום ברוב העולם, טוענת שנבחרה הציבור הם מייצגים של העם. לכן יש בחירות שבהן לכל אזרח ישנה הזכות להצביע ולהשפיע על הנציגים שיבחרו ויובילו את המדינה. ההשפעה של צורת השלטון על החברה נוגעת בכל אחד ואחת מאיתנו, וההשתתפות הפעילה היא חובה שהיא גם זכות. בדיוק בהקשר הזה הכלל ההלכתי הנלמד למעלה חשוב מאין כמוהו. יכולים לעיתים לעלות אנשים שכביכול מייצגים את כולם, או שהגיעו למעמד שולט מכיוון שיש להם ידע ייחודי נצרך (הלל הבבלי), אבל הגדולה של מנהיג, זה מתי הוא מצליח להבין שוואלה יש דברים שהוא לא יודע, ואז דווקא האנשים הפשוטים של העם, דווקא כל מי שלא בממשל, דווקא הם יודעים איך וכיצד נכון לעשות את הדבר הטוב.

מה זה מחשבות
ולמה זה טוב??

סל חמאת הציבור וקביעת הלכה

רגע, חבנים

זאת
היא
החכמה

במשנה למדנו את ההלכה שקרבן פסח דוחה שבת. אם פסח חל בשבת, מותר להקריב את הקרבן בשבת עצמה (למרות שבדרך כלל אסור לשחוט למשל בשבת). הגמרא שלנו מצטטת ברייתא שמספרת לנו סיפור על הלכה זו.

פעם אחת, י"ד בניסן (פסח) יצא בשבת. בני ביתא אוסור להקריב את הפסח בשבת? לא ידעו האם מותר להקריב את הפסח בשבת או אסור.

לכן בני ביתא שאלו - "האם מישוה יודע אם מותר או אסור להקריב את הפסח בשבת?" ענו להם הסובבים - "יש אדם בירושלים שמו הלל הבבלי הוא עלה מבבל והוא יודע מכיוון שהוא היה העוזר של שמעיה ואבטליון (זוג נשיאים מתקופת חזונו)".

שלחו וקראו להלל הבבלי. שאלו אותו - "האם אתה יודע אם פסח דוחה את השבת או לא?"

אמר להם - "כן, לא רק פסח אחד יש לנו שדוחה את השבת, אלא, כל השנה יש לנו למעלה 200 פסחים (=קרבנות) שמותר להקריב אותם בשבת"

שאלו אותו - "מאיפה אתה יודע?"

אמר להם - "שתי תשובות יש לי: 1. בפסוק שמצווה על קרבן פסח נאמר 'ומועדו' ובפסוק שמצווה על קרבן תמיד (קרבן שמקריבים פעמיים בכל יום, גם בשבת) נאמר 'ומועדו'. בכך שהשתמשו באותה מילה לשני הפסוקים - מראים לנו שכמו שקרבן תמיד מקריבים בשבת גם את פסח אפרו."

2. יש כאן עניין של קל וחומר. פסח חמור מתמיד. מכיוון שפסח מי שלא מקריב אותו נענש בעונש 'כרת', ולכן אם קרבן תמיד שהוא יותר קל מקרבן פסח יכול לדחות את שבת ומקריבים אותו בשבת, קל וחומר שגם את הפסח אפשר להקריב בשבת."

מיד התלהבו בני ביתא והפכו אותו לנשיא. והלל הבבלי היה יושב ומלמד את הלכות פסח.

מתוך כך שהוא נשיא התחיל להתגרות בבני ביתא

והיה אומר להם - "הסיבה שאני הנשיא עכשיו היא רק בגלל העצלות שלכם, שלא הייתם עוזרים של שמעיה ואבטליון ולכן לא למדתם מהם הלכות חשובות"

שאלו אותו בני ביתא - "רבי, אם אתה כל כך חכם, אז מה צריך לעשות אדם ששכח ולא הביא סכין לשחיטה לבית המקדש בערב שבת? האם מותר לו להביא אותה בשבת? הרי סכין היא מוקצה! ומצד שני הוא חייב לשחוט את הפסח ואי אפשר לשחוט ללא סכין..."

אמר להם - "שמעתי פעם מה צריך לעשות, אבל שכחתי, אבל, אל דאגה, עם ישראל גם אם הם לא נביאים ולא יודעים את ההלכה המדויקת שצריך, הם בני נביאים והם ידעו לעשות את מה שצריך מתוך מסורת טבעית."

למחרת, הייתה שבת, ומי ששכח סכין והביא שה קרבן פסח שם את הסכין בתוך הצמר שלו. ומי ששכח סכין והביא גדי כקרבן פסח, שאין לו צמר, דחף את הסכין לבין הקרניים שלו.

ראה זאת הלל הבבלי ואמר - "כך באמת שמעתי משמעיה ואבטליון, כך ראוי לעשות".